

Filosofie a formulace / Formulace ve filosofii

Filosofie je především myšlenkovou aktivitou, a to vyznačující se především tím, že se táže, a za druhé tím, že podrobuje své myšlenkové aktivity reflexi, což znamená, že reflexi podrobuje i své tázání, a ovšem i své pokusy o odpovídání na ony otázky. Aby to bylo možné, a aby to hlavně bylo „účinné“, „funkční“, „produktivní“, musí filosof své myšlení (své myšlenkové kroky) formulovat. Čím lépe a přesněji je formuluje, tím účinněji je pak může podrobovat reflexi, protože jeho vlastní formulace mu jsou vydatnou pomocí tam, kde by jinak byl závislý na přesnosti své paměti. Pamatovat si vlastní myšlenkové kroky (akce, aktivity) je nezbytné především proto, aby bylo možno přesně určit, kde došlo k omylům a chybám; ale pokud jde právě o myšlení a myšlenkové chyby, je dost nesnadné udržet ve vědomé přítomnosti již provedené výkony s výkony právě, tj. aktuálně prováděnými. A tady je jistá fixace provedených myšlenkových výkonů ve formulacích a v textech důležitou podmínkou tzv. pokroků myšlení všeobecně a filosofického myšlení obzvláště. Stále je však třeba pamatovat na to, že formulování má jen tuto pomocnou funkci; filosofování nelze redukovat na formulování, i když se filosofie bez formulací nemůže obejít.

(Písek, 110527–2.)